

ยุคศาสตร์การท่องเที่ยว **ขอนแก่น** เส้นทางอารยธรรม

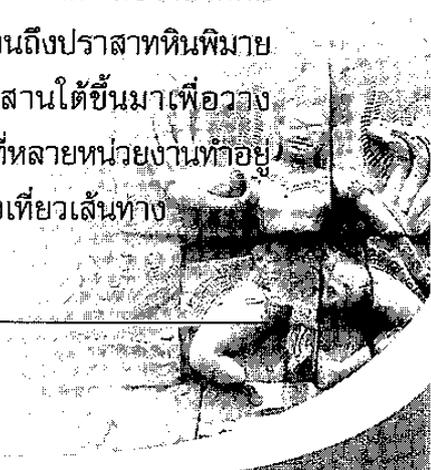

นิรันดร์ กุลทานนท์*

บทนำ

พื้นที่ในเขตอีสานใต้ในอดีตเป็นแหล่งอารยธรรมขอมหรืออารยธรรมเขมรโบราณมานานนับปี เห็นได้ชัดเจนจากโบราณสถานในรูปปราสาทหินที่ตั้งอยู่กระจัดกระจาย ในพื้นที่อีสานใต้ตั้งแต่นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ซึ่งมีปราสาทหินหนาแน่น และพบบ้างในจังหวัดชัยภูมิ และอุบลราชธานี ที่พบหนาแน่นมากมักเป็นเส้นทางที่ลากจากเมืองพระนคร (เสียมราฐ หรือ เสียมเรียบ) ไปยังเมืองพิมาย (อ.พิมาย จ.นครราชสีมา) โดยตามเส้นทางจะผ่านปราสาทตาเมือน จ.สุรินทร์ ปราสาทเมืองต่ำ และพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์ และมีปราสาทหินหลังเล็ก ๆ ที่เรียกว่า อโคราศาลา ตามเส้นทาง ไปจนถึงปราสาทหินพิมาย ดังนั้นการหยิบยกเส้นทางอารยธรรมขอม ในเขตอีสานใต้ขึ้นมาเพื่อวางยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งที่หลายหน่วยงานทำอยู่ และควรมีการระดมความเห็นจากหลายฝ่ายเพื่อให้การท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

*ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (7.1 นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ)

กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม นครชัยบุรีรินทร์ (นคร+ชัย+บุรีรินทร์) เป็นการนำชื่อของแต่ละจังหวัดมารวมกันโดยเฉพาะในกลุ่มการท่องเที่ยวที่มีการใช้ชื่อนครชัยบุรีรินทร์ไปโมทการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด

วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด

ประตูอีสานสู่สากล (Northeast gateway to global communities)

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมและการแปรรูปสินค้าเกษตรส่งออก
  - 1.1 การพัฒนากิจกรรมและแปรรูปข้าวหอมมะลิเพื่อส่งออก
  - 1.2 การพัฒนากิจกรรมและแปรรูปแป้งมันสำปะหลังเพื่อส่งออก
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมและการแปรรูปสินค้าเกษตรส่งออก
  - 1.1 เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้แก่เกษตรกร
  - 1.2 เพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปให้แก่ผู้ประกอบการ
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
  - 2.1 ส่งเสริมการตลาดนำการผลิต
  - 2.2 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
  - 2.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว
  - 3.1 เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
  - 3.2 พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
  - 3.3 เพิ่มศักยภาพสินค้าและบริการ
  - 3.4 พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 3.5 พัฒนาผู้มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาตรและการแปรรูปสินค้ากาชาตรส่งออก

1.1 ส่งเสริมและพัฒนาให้ผลผลิตทางการกาชาตรมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

1.2 เพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปและส่งออกข้าวหอมมะลิ

1.3 เพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปและส่งออกแป้งมันสำปะหลัง

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การกาชาตรมีความเข้มแข็ง

1.5 ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการผลิต

สินค้ากาชาตร

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาตรและมาตรฐานผลิตพันธ์ผ้าไหม

2.1 ส่งเสริมผู้ประกอบการผ้าไหมรายใหม่

2.2 ฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มประกอบการให้มีคุณภาพมาตรฐาน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาตรท่องเที่ยว

3.1 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

3.2 พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

3.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

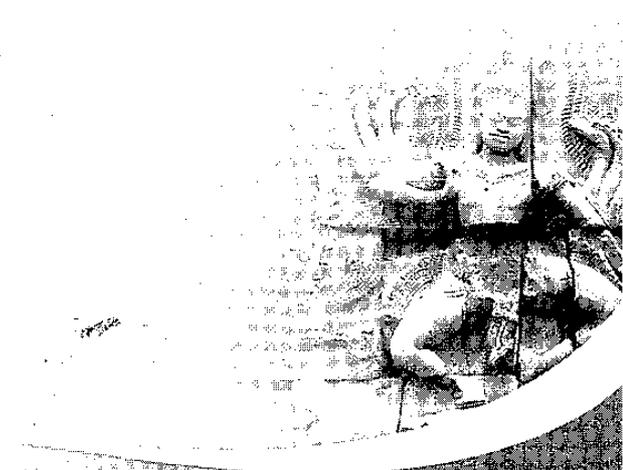
จากการสังเคราะห์สภาพการณ์การท่องเที่ยวจากหลายฝ่ายพบว่ากลุ่มจังหวัดนี้มีจุดแข็งดังนี้

1. เป็นจุดเชื่อมต่อการคมนาคมทางบกและเส้นทางผ่านของนักท่องเที่ยวทางรถยนต์

2. ความนิยมในการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้เพิ่มขึ้น

3. มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีที่สามารถพัฒนาศักยภาพได้

4. มีแหล่งอารยธรรมหลายแห่ง ที่สามารถสร้างเรื่องราว เชื่อมโยงต่อกันเป็นตำนานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น เส้นทางพระเจ้าชัยวรมัน (Chaiworaman Discovery หรือ เส้นทางอารยธรรมขอม

โครงการที่สำคัญ

โครงการเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม

ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวกลุ่ม
จังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนายกระดับคุณภาพ
สินค้าการท่องเที่ยว อาจจะเป็นแหล่ง ท่องเที่ยว
และอื่นๆ

โครงการที่มีระดับความสำคัญสูง

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ได้จัดลำดับความ
สำคัญของการพัฒนากการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด
ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต
เส้นทางวัฒนธรรมขอม

แผนงานที่สำคัญเช่น

1.1.โครงการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหัวใจหลักของ
การท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี
กลุ่มชาติพันธุ์และโบราณสถานที่หลากหลายมาก
ตั้งแต่ชัยภูมิมาจนถึงสุรินทร์ โดยเฉพาะปราสาทหิน
แบบขอม และแหล่งโบราณสถาน เช่น เมืองเสมา
ชุมชนโบราณ ที่อ.สูงเนิน นครราชสีมา ปราสาทหิน
พิมาย ปรากฏ์ชัยภูมิ ปราสาทพนมรุ้ง เมืองต่ำ
ปราสาทหินตาเมือนธม เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนายกระดับ
มาตรฐานธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยสนับสนุนต่อ
การดำเนินการธุรกิจและพัฒนาคุณภาพสินค้าท่องเที่ยว

โครงการที่มีระดับความสำคัญสูง

1. การพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยว เช่น การ
อบรม มัคคุเทศก์ อบรมอาสาสมัครท่องเที่ยวท้องถิ่น
เจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

2. การพัฒนาด้านพื้นฐาน ได้แก่โครงสร้าง
พื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก ห้องน้ำ ถนน
เชื่อมเส้นทางกการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ได้แก่ โบราณสถาน ศาสน
สถาน ชุมชน หมู่บ้านวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ

จากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเส้นทาง
อารยธรรมขอม ของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์
จะเห็นว่าในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าทางการ
ท่องเที่ยวทางกลุ่มเน้นพัฒนากการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม โดยมุ่งปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ให้อยู่ในสภาพดี ปรับปรุงเส้นทางที่เชื่อมต่อสถาน
ที่ท่องเที่ยว พัฒนากสถานที่พัก ห้องน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และเน้นอบรม พัฒนา
บุคลากรด้านท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นไป
ซึ่งจะเป็นแนวทางให้นักวิจัย นักวิชาการได้ทำการ
วิจัยและศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนา
การท่องเที่ยวในอีสานใต้ต่อไป

บรรณานุกรม

ฐิติพงศ์ พิรุณ. ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา
และนันทนาการ จังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2550

